

Remissyttrande angående betänkandet Komplementär och alternativ medicin och vård – säkerhet, kunskap och dialog (SOU 2019:15)

Svenska Osteopatförbundet (SOF) välkomnar erbjudandet att lämna synpunkter på ovanstående betänkande. SOF är en branschorganisation för osteopater i Sverige och arbetar för att stärka osteopatens ställning och öka medvetenhet om osteopati hos allmänheten.

I Sverige, till skillnad från många andra länder i Europa och andra delar av världen, är osteopatycket inte legitimerat eller statligt reglerat. Osteopati definieras i Sverige därmed som en KAM-metod och dess utövare berörs av utredningen och föreslagna lagändringar.

I egenskap av branschorganisation för Sveriges osteopater vill vi härmed lämna några synpunkter på betänkandet Komplementär och alternativ medicin och vård – säkerhet, kunskap och dialog (SOU2019:15).

Utbildningsaktörer och yrkesutbildningar som rekommenderas av yrkesorganisationer inom KAM (s. 128)

Osteopatutbildning ges vid Skandinaviska Osteopathögskolan. Det är en fyraårig heltidsutbildning, validerad av Metropolia University for Applied Sciences i Helsingfors, Finland. Metropolia-universitetet står under statlig tillsyn och studenterna på Skandinaviska Osteopathögskolan erhåller en Bachelor of Health Care, Osteopathy som omfattar 240 ECTS.

Osteopatutbildning på Stockholm College of Osteopathic medicine har erbjudit en heltidsutbildning på 4,5 år i samarbete med Brittish College of Osteopathic Medicine med validerande partner University of Plymouth i Storbritannien. Utbildningen erbjuder en konvertering av yrkesexamen till kandidatexamen om 240 ECTS som en påbyggnadsutbildning. Utbildningen i Stockholm kommer att upphöra i februari 2020.

6.8 KAM i privata sjukvårdsförsäkringar (s. 167)

Det finns fler än enskilda försäkringsbolag som ger ersättning för osteopatiska behandlingar. Exempel på detta är Euroaccident, Redo Försäkringar, Movestic, WL Care AB, Allians/Söderberg och Partners, Gjensidige, Vardia, Nordea Privat Access, Faval Försäkring. Även If och Folksam kan ge ersättning för osteopatisk behandling vid enskilda fall.

Osteopati är en del av hälso- och sjukvårdsutbudet i flera länder samt har en auktoriserad titel i bland annat Finland, Danmark, Island, England, Portugal, Lichtenstein, Schweiz, Malta och Frankrike.

7.1 Nordiska länder

Norge

I Norge är yrket osteopat inte ett legitimationsyrke i nuläget. Osteopatutbildningen på Hälsohögskolan, som står under statlig tillsyn, är studiemedelsberättigad. Osteopati ersätts av flera sjukvårdsförsäkringar i Norge, bland andra If.

Danmark

Osteopat i Danmark är ett legitimationsyrke sedan 2018 och osteopatisk behandling ersätts av flera sjukvårdsförsäkringar. Osteopater utbildade i Sverige genomgår auktorisation för att kunna arbeta under Dansk legitimation.

Island

På Island är yrket osteopat ett legitimationsyrke. Flera av de isländska osteopaterna har studerat vid Skandinaviska Osteopathögskolan i Göteborg.

Finland

I Finland har en osteopat skyddad yrkesbeteckning och Metropolia University for Applied Sciences som utbildar osteopater i Finland står under statlig tillsyn. Utbildningen är studiemedelsberättigad. I Finland täcks osteopati av sjukvårdsförsäkringar. Osteopater som studerat vid Skandinaviska Osteopathögskolan i Göteborg kan i Finland arbeta under finsk legitimation.

9.3 KAM-system och KAM-metoder

Kulturellt arv (s. 229)

KAM-inriktningar som antroposofisk medicin, kiropraktik, **osteopati** och homeopati utvecklades under 1800-talet och det begynnande 1900-talet – det finns därför långvarig erfarenhet av dem och i många länder kan de sägas ha blivit en del av den medicinska kulturen.

Terapeutiska system (s. 246)

Osteopati ska endast utövas av osteopater som genomgått en av SOF erkänd osteopatutbildning som är samstämmig med CEN-standarden. Naturläkare eller andra professioner har inte nödvändigtvis denna utbildning och ska därmed, utan rätt utbildning, inte utöva osteopatisk undersökning eller behandling.

Manuella och andra kroppsriktade terapier - Kiropraktik, naprapati och osteopati (s. 249)

I USA är osteopat ett legitimationsyrke, Doctor of Osteopathic Medicine, D.O. och är jämställt med läkare, M.D. En osteopat i USA är därmed också läkare som arbetar mer eller mindre utifrån ett helhetsperspektiv med varierande inslag av manuell terapi. I Europa har osteopatycket särskilts från läkaryrket men kan arbeta inom vården i flertalet länder genom legitimering. Yrket är idag reglerat i bland annat Finland, Danmark, Island, England, Frankrike, Schweiz, Portugal, Lichtenstein och Malta.

SOF menar att det tydligare ska framgå av utredningen att det i de flesta europeiska länder är osteopati och kiropraktik som är de vanligaste terapierna samt att Sverige är ett av de enda länder i världen där naprapati har kommit att inta en dominerande ställning inom manuell terapi.

13 Forskning inom KAM området

Vid Skandinaviska Osteopathögskolan finns medarbetare som publicerat vetenskapliga artiklar och är involverade i forskningsarbeten.

21. Information om KAM till allmänhet, vårdsökande och hälso- och sjukvårdspersonal

SOF välkomnar förslaget att presentera olika komplementära vårdformer under 1177 vårdguiden, något som kan underlätta för allmänheten att fatta informerade beslut. Det är dock av största vikt att informationen som presenteras är nyanserad, korrekt och uppdaterad.

Utredningen föreslår att Socialstyrelsen ska ta fram information om de olika vårdformerna. SOF har tidigare erfarenhet av myndigheter som beskrivit osteopati där bakgrundsundersökningen har varit bristande och därmed gett felaktig eller missvisande information. Därför anser SOF att det vore av vikt att delta i produktion och underhåll av informationsmaterial. Detta företrädesvis genom att bistå myndigheten med aktuell litteratur och publicerad forskning på området och även att det ges möjlighet till faktagranskning innan informationen presenteras på 1177 vårdguiden. SOFs starka rekommendation är att vi inkluderas i arbetet och är del av berörd arbetsgrupp inom ramen för det arbetet.

Bilaga 4 Förteckning över möten, konferenser och besök (s. 519)

Utredning nämner osteopater vid flertalet gånger i samma sammanhang som naprapater och kiropraktorer. Svenska Osteopatförbundet noterar att utredningen har träffat företrädare för 94 olika intresseorganisationer, däribland Legitimerade Kiropraktorerers Riksförbund och Svenska Naprapatförbundet men inte företrädare för Svenska Osteopatförbundet. I detta sammanhang är det anmärkningsvärt men också intressant att ställa frågan hur urvalet gick till och varför vissa grupper valdes ut framför andra. SOF har sökt kontakt med utredningen vid ett flertal tillfällen under våren 2018 utan respons.

Bilaga 5

(s. 542)

Svenska Osteopatförbundet har i skrivande stund 367 medlemmar.

(s. 565)

Osteopatprogrammet vid Skandinaviska Osteopathögskolan leder till en Bachelor of Health Care, Osteopathy som omfattar 240 ECTS.

Examensarbete sker på kandidatnivå.

Basmedicinska ämnena som undervisas är bland annat anatomi, fysiologi, sjukdomslära, biomekanik och endokrinologi.

Slutlig kommentar

SOF noterar att på ett flertal ställen i utredningen jämförs osteopati med naprapati och kiropraktik. Även om de olika professionernas yrkesutövande har likheter och deras förklaringsmodeller till stor del utgår ifrån samma vetenskapliga grund så finns några viktiga punkter att ta i beaktande.

Osteopatycket är legitimerat i många andra länder i världen, närmast Finland, Danmark och Island men även Storbritannien, Portugal, Frankrike, Schweiz, Australien och Nya Zeeland med flera. Dock är yrket inte legitimerat av socialstyrelsen i Sverige. Osteopater yrkesverksamma i Sverige berörs av KAM-utredningens lagförslag på helt ett annat vis än naprapater och kiropraktorer som arbetar under legitimation, något vi hoppas ni uppmärksammar.

Varken naprapater eller kiropraktorer utbildas under svensk högskoleförordning och saknar därmed en akademisk examen. Osteopater som utbildas i Sverige på Skandinaviska Osteopathögskolan erhåller en internationell Bachelor of Healthcare bestående av 240 ECTS från validerande universitet, Metropolia University for Applied Sciences i Helsingfors, som står under statlig tillsyn. Studenterna har möjlighet att läsa vidare på masters- och doktorandnivå. Tack vare den akademiska nivån och den långa forskningstraditionen görs avsevärt mycket mer forskning på osteopati världen över än på till exempel naprapati inom till exempel området för behandling av smärta i rörelseapparaten.

Osteopati är per definition en KAM-metod i Sverige men tillhör och praktiseras inom den reguljära vården i många andra länder och ses där inte som KAM. Vi förutsätter och hoppas därför att ni säkerställer en likabehandling och i det inkluderar oss inom ramen för legitimationsyrken utan fortsatta nyanser av diskriminering i relation till våra kollegor naprapater och kiropraktorer.

För Svenska Osteopatförbundet

Gudrun Göransson, ordförande

Stockholm 2019-10-30